

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 204. — ŠTEV. 204.

NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 31, 1926. — TOREK, 31. AVGUSTA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV

PARADA NEMŠKIH ROJALISTOV

Princi in generali starega nemškega režima so pregledali vojne veterane v Norimberku. — Tudi kajzer je odposlal brzojavko. — Njegov odposlanec Mackensen je rekel, da je treba ohraniti duha stare cesarske armade.

NORIMBERK, Nemčija, 30. avgusta. — Cele tri ure je paradirala solidna falanga članov nemških nacionalističnih organizacij, večina veteranov zadnje vojne, mimo skupine cesarskih princev in generalov na trgu tega zgodovinskega mesta.

Na odru je stal prejšnji bavarski prestolonaslednik, princ Rupprecht. Nosil je uniformo ter je vihtel maršalsko palico nemške armade. Za njim je stal pruski princ Oskar, ki je zastopal družino Hohenzollern. Poleg njega so bili maršal Mackensen, posebni odposlanec prejšnjega kajzerja; admiral Scheer, načelnik združenih narodnih organizacij ter veliko število drugih princev, generalov in plemenitašev, ki so nosili vsi paradne uniforme starega režima.

V bližini pregledovalnega odra je stalo na duca te veteranov iz vojn leta 1866 in 1870. S temi "old timers" je izmenjal maršal Mackensen pozdrave ter oživil spomine na stare dni.

Na čelu spreveda je nosila bavarska državna policija nekako ducat starih zastav bavarskih polkov. Gledalci so dobesedno pokrili pot s cvetkami, kajti pred par dnevi je prišlo v mesto štirinajst železniških voz cvetk. Vojne zastave so v posesti republikanske reichswehr, kateri je bila prepovedana sodelovanje pri paradi vsled njenega monarhističnega značaja.

V paradi ni bilo nič manj kot šest tisoč zastav in praporov različnih nacionalističnih društev. Čeprav je spominjala proslava na stare dni monarhije ter ni kazalo nobene znamenje, da je postal narod republikanski, ni bila ideja voditeljev oživilje preteklosti, temveč bodrilo za bodočnost. Temu razpoloženju so dali izraza kratki govori, katere so imeli princ Rupprecht, princ Oskar in maršal Mackensen.

— Dolžnost naših vojakov je vzgojiti družino v smislu in dolžnosti in požrtvovalnosti, — je rekel princ Rupprecht. — Če bo ta dolžnost izpolnjena, se nam ni treba bati za bodočnost.

Princ Oskar je prinesel pozdrave svojih bratov, med njimi prejšnjega prestolonaslednika, ter pozval novo generacijo, naj bo verna domovini. Maršal Mackensen je govoril v imenu "najvišjega mojstra, njegovega cesarskega veličanstva".

Ceprav je bil princ Rupprecht pozdravljen z bučnim ploskanjem povsod, kjer se je prikazal, ni bilo čuti nikjer govorice o "našem kralju", kot ga imenujejo njegovi pristaši v privatnih nagovorih.

Več tisoč uniformiranih častnikov je nosilo sablje. Veteranske organizacije so imele stare puške, a v splošnem ni izgledala ta množica posebno nevarno. Policijska odredba proti nošnji orožja je preprečila vojaški organizaciji "Stahlhelm" nastop s karabinkami, ki tvorijo del njene opreme.

Krojači v Norimberku so imeli že več tednov čez glavo dela z izdelovanjem starih cesarskih uniform, ki so stopile na mesto obrabljenih in oguljenih iz vojnih časov.

Politika je bila oficijelno popolnoma izločena. Nikdo ni hotel polniti svojih protirepublikanskih ušes z besedami kot Locarno ali Liga narodov.

Prodajalne so kazale slike kraljev, bojevnikov in bitk, nikjer pa ni bilo slike Hindenburga, predsednika nemške republike.

Po mestu je krožila posebna izdaja bavarskega monarhističnega organa. List izjavlja, da dokazuje dogodka dneva, da je geslo: — Nič več vojne, — mrtvo v Nemčiji.

Pozno zvečer je prišla nepregledna vrsta tovarnih avtomobilov iz Augsburga, da izpopolni zalogo piva, kajti krajevna zaloga treh milijonov litrov je bila že izčrpana.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Slabe razmere v jeklarskih napravah.

V jeklarskih napravah prevladujejo skrajno slabe razmere za delavce. — Kompanijske unije pomenjajo zaslužnjevanje delavcev.

V septembski številki lista Labor Age opisuje Louis Budenz delavske razmere, ki prevladujejo v Laekawanna napravah Bethlehem Steel korporacije. Izučeni delavci, ki delajo pri pečeh, dobivajo plačo od tone, a ker ni nobenega unijskega zastopnika, ki bi kontroliral tehtanje izdelanega materiala se morajo zadovoljiti s tem, kar jim plača kompanija.

V napravah je pomoni sklad, v katerem mora vsak delavec prispevati po en dolar na mesec. To pomenja \$70,000 za vse naprave Bethlehem jeklarske korporacije.

Ta sklad pa nima nobenega opravka z različnimi odškodninskimi postavami in delavci nimajo niti najmanjšega dobička od tega davka.

Nadalje je ponudila družba delavcem kompanijske biše za \$3500 do \$5000. Dvjesto teh hiš pa ni bilo mogoče dosedaj še prodati.

Plač niso zvišali tekom štirih let odkar je Bethlehem kompanija prevzela naprave.

Zastopniki "rmenih" kompanijskih uni, katere izvolijo departementi, izjavljajo, da so brez moči in da ne morejo storiti ničesar na korist svojih sodelavcev. To pravijo le v privatnih pogovorih, a javno hvalijo svoje gospodarje, posebno na banketih. Na letnih konferencah se vrši deset govorov. Tri govore imajo zastopniki kompanijskih uni, sedem govorov bosi, glavni govor ima pa predsednik Grace.

Delavski špijoni so vsepovsod.

Kljub temu pa ni popolnoma umrla organizacija. Železničarji in zidarji, ki delajo v napravah, so organizirani, in Budenz je prepričan, da bi bilo mogoče organizirati tudi veliko maso nelzčnih delavcev, če bi vzporedili energično unijsko kampanjo, kar je pokazal rekord jeklarskih delavcev v Buffalo-Laekawanna okraju tekom velike stavke leta 1919.

Svečan pogreb "Rudi" Valentina.

Prva žena in zaročenka Valentina sta spremili mrtvega igralca k večnemu počitku. — Pola Negri se je onesvestila ob krsti.

Žalni obredi za filmskim igralcem Rudolfom Valentinom so se završili večeraj zjutraj ob enajstih v St. Malachy katoliški cerkvi na 49. cesti. Dvanajst avtomobilov, v spremstvu policije na motornih kolesih in konjih, je spremljalo truplo v cerkev.

Zaročenka Valentina, igralca Pola Negri je dospela v New York v nedeljo zjutraj ter se napotila v spremstvu Mr. Ullmana in neke bolniške strežnice v pogrebni zavod, kjer se je mudila kake tri četrte ure. Kot že običajno, je padla malo v nezavest ter pozneje izjavila zastopnikom časopisja:

— Srečna sem, da so tako lepo skrbeli zanj. Bila sva res zaročena, a sva zavlekla svoje načrte glede poroke. Ljubila sem Valentina bolj kot kateregakoli drugega v svojem življenju. Nikdar ga

Zadeva Tangerja in Liga narodov.

Francija in Anglija bosta skušali pregovoriti Italijo in Španjo, da ne dvigneta vprašanja Tangerja na sestanku Lige. — Obe državi hočeta nuditi poznejše koncesije. — Stvar naj se uravnava pred sestankom Lige.

PARIZ, Francija, 30. avgusta. Angleški in francoski zunanji urad delujeta v najtesnejšem soglasju, da preprečita nove zadrege na zborovanju Lige narodov, ki prete vsled vprašanja Tangerja. Potem ko sta oba urada obvestila Madrid, da nasprotujeta predlagani konferenci, glede statusa Tangerja tekom zborovanja Lige narodov, ki se bo pričelo dne 6. septembra, sta Chamberlain in Briand obvestila italijanski in španski zunanji urad, da na nasprotujeta razpravi o možnih manjših izpodbelah v režimu Tangerja, ob katerem bodočem času, da pa nočeta, da bi se dvignilo to vprašanje v Ženevi.

Španka je oslabila svoj slučaj za trajen sedež v svetu Lige, ko je objavila svetu, da je pripravljena skleniti kupčijo glede sedeža in vprašanja Tangerja. Madrid je stavil svojo zahtevo za trajni sedež Ligi na temelju narodnega ugleda in ponosa, s katerim je vedno težko postopati v mednarodnih zadevah, a sedanja ponudba glede Tangerja je pokazala, da ne pride izključno le vpoštev njen narodni ponos.

Medtem pa se Chamberlain in Briand pripravljata na sestanek Lige, ki bo odprt dne 2. septembra. Upata, da bosta uravnala trnjevo vprašanje sedežev se pred ne se bo zbornica Lige sestala en teden pozneje.

Tako angleški kot francoski zunanji ministri sta prepričana, da se ne sme dovoliti nobeni stvari, da bi blokirala priust Nemčije tekom bodočega sestanka Lige narodov. Če bi se ta načrt izjavil, bi pomenjalo to resen udarec za ženevsko organizacijo. Če bi se marčnemu porazu pridružil še septembski poraz, bi dobil ločarski sistem smrtonosen udarec.

V francoskih oficijelnih krogih so večeraj zanimali poročila, da nista ministri predsednik Poincare in zunanji minister Briand v soglasju glede zunanje politike. Priznavajo, da ni Poincare tak ločarnist kot Briand ter da je on končal zadnje napore Nemčije, da kupi od Belgije Eupen in Malmedy, vendar pa povdarjajo, da prepriča Poincare zunanje zadeve v glavnem Briandu, v pripravi vse mogoče napore, da spravi Nemčijo v Ligo.

MADRID, Španka, 30. avgusta. — Oficijelno stališče Španske glede Tangerja in Lige narodov je ostalo navidez neizpremenjeno. Španka hoče dobiti trajen sedež v svetu Lige ter obenem tudi inkorporacijo mednarodnega ozemlja Tangerja v španski protektorat.

Vlada si na vse mogoče načine prizadeva, da do doseže te svoje cilje z diplomatičnimi sredstvi. Potek pogajanj je ostal tajen.

ne bom pozabila. Nisem ga ljubila kot lahko ljubi umetnica umetnika, temveč kot ljubi žena moškega. Ljubila sem pa nepremagljiv vpliv njegove osebnosti. Nisem vedela, da je tako težko bolati, ker bi bila sicer že prej tukaj. Prikrival mi je resnost svoje bolezni.

Parlamentarne razprave glede premog. štrajka.

Angleški parlament je pričel razpravljati o stavki premogarjev. — Domnevajo, da bo obnovil vladne pomožne načrte. — Premogarji protestirajo.

LONDON, Anglija, 30. avgusta. Danes se je sestal parlament, da sprejme resolucijo, ki je potrebna za nadaljevanje pomožnih regulacij, s katerimi hoče nevtralizirati stavko premogarjev. Kar se tiče definitivnih predlogov s te ali one strani, je položaj natančno tak kot takrat, ko se je parlament odgodil. Dogodki, ki se se završili pretekli teden v Mansfield, pa bodo najbrž poosttrili razpravo glede položaja.

Nekateri premogarji so dvignili obdolžitve, da je policija, ki je bila organizirana v Nottinghamshire, presegla svoje polnočeti v ravnanju s piketi. Delavski člani parlamenta bodo protestirali proti nepotrebnosti ostro, s katero je baje nastopila policija proti stavkarjem.

Na kritiziranje policije bo vlada najbrž odgovorila z zahtevami, naj se ojači policijsko zavarovanje pred ustrahovanjem mož, ki so pripravljani delati. Če bo opozicija obstruktivnega razpoloženja, bo morala zbornica najbrž sedeti pozno v noč, da sprejme regulacije. V vsakem slučaju nameravajo zaključiti tozadevne razprave še pred torkom.

Svet premogarske zveze v Nottinghamshire je sprejel sklep, o katerem se domneva, da bo imel vreden učinek na trajanje stavke ali izprtja. Na sestanku je bilo sklenjeno, naprositi federacijo za dovoljenje, da sklene krajevne dogovore, če ne bo ničesar sklenjenega tekom tekočega tedna v narodnem oziru.

Taka resolucija pomenja, da je prišel svet do naziranja, da ni mogoče krajevno še nadalje vzdržati boja. Ta sklep je učinkoval brez dvoma na številne moze, ki so se vrnili v Mansfield ozemlju na delo.

Stavkarji so vzporedili vse možne napore, da ustavijo povratek na delo.

A. J. Cook, tajnik premogarske federacije, je izjavil v soboto, "da so taki ljudje industrijalni gohavi, katere je treba izločiti".

Včeraj zvečer je bil neki moški, ki se je vrnil na delo, uspešno "izoliran", ko je prišel v neki salon ter naročil čašo piva. Kakor

POLITIKA PREDSED. COOLIDGE-A

Predsednik Coolidge se bo najbrž lotil agresivne politike glede Mehike. — Poslanik Sheffield bo poročal o položaju v Mehiki. — V skrajnem slučaju bodo Združene države preklicale priznanje Bojazen pred novo agresijo.

PAUL SMITH'S, N. Y., 30. avgusta. — Ameriški poslanik v Mehiki, Sheffield, bo prišel v pričetku septembra semkaj k predsedniku Coolidge-u, da mu obrazloži svoje mnenje glede razmer v Mehiki. Ze dolgo časa je znano, da si želi Sheffield ostrejšega ravnanja z Mehiko in da se mu ne zdi stališče washingtonske vlade dosti agresivno.

Smatrajo za mogoče, da bodo vzporedno Združene države ostrejšje odredbe proti Mehiki, če se bo poslaniku posrečilo prepričati predsednika, da so take odredbe upravičene in da bodo imele boljše rezultate kot dosedanja politika čakanja.

Dosedaj se je vlada zadovoljila s protesti ter zahtevami za zadoščenje, če je bil kak ameriški državljani ubit ali če je bila odvzeta kaka ameriška lastnina. Kot se izjavlja, pa ni imela ta politika zaželjenega učinka, in predsednik je dal baje pogosto izraza svojemu mnenju, da se je treba v težavnih razmerah zadovoljiti z rezultati in da se je treba le v najbolj skrajnih slučajih odločiti za oboroženo intervencijo, ki bi prinesla ameriškim interesom več škode kot pa koristi. Mehiki narod bi se združen obrnil proti ameriškim četam in vsa latinska Amerika bi se bala novih agresij Združenih držav.

Pritisk druge vrste, katerega bi se dalo izvesti, bi bilo preklicanje priznanja Mehike, a tudi tak korak bi bil dvomljive vrednosti.

Kot izjavljajo, bi se mehiška vlada malo brigala za to, če bi Amerika razveljavila svojo uvozno prepoved orožja za civiliste.

Predsednik bo razpravljal s poslanikom tudi o nadaljnjih prisilnih odredbah, katere namerava uveljaviti.

V administracijskih krogih se pritožujejo, da ovira mehiška vlada naganje tujega kapitala.

Vlada trdi, da nima Mehika pravice uporabiti postav glede zemljišč in petroleja v slučaju lastnine, ki je bila pridobljena pred uveljavljenjem ustave iz leta 1917. Glede rezultata tozadevnih razprav z Mehiko ni znano še ničesar pozitivnega. Ravno to je ena točk, o katerih bo razpravljal predsednik s poslanikom, in baš na tem vprašanju bo najbrž temeljila bolj agresivna politika vlade.

hitro je dobil pivo, so drugi delavci pri bari izpili svojo pijačo ter odšli. Gospodar, ki ni hotel izgubiti svojih gostov, je naprosil moža, naj se odstrani. Isto se mu je pripetilo v drugi gostilni.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

PORAŽEN REKORD MISS EDERLE

DOVER, Anglija, 30. avgusta. Otto Vierkoetter, nemški plavalec, je preplaval danes Angleški kanal pri svojem drugem poskusu ter pobil pri tem rekord Gertrude Ederle. Razdaljo med rtom Griz Nez v Franciji in Doverjem je premeril v dvanajstih urah in 35 minutah.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da vam bo ta ponudba uga jala, posebno še, ako boste vpoletevali svojo korigrist in našo zanesljivo ter točno postrežbo.

Dinarji			Lire		
Din.	500	\$ 9.45	Lir 100	\$ 4.00	
Din.	1,000	\$ 18.60	Lir 200	\$ 7.70	
Din.	2,500	\$ 46.25	Lir 300	\$ 11.25	
Din.	5,000	\$ 92.00	Lir 500	\$ 18.25	
Din.	10,000	\$ 183.00	Lir 1000	\$ 35.50	

Za pošiljave, ki presegajo Desettisoč Dinarjev ali pa Dvatisoč Lir dovoljujemo poseben znesku primeren popust.

Nakazila po brzojavnom pisnu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.-.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Phone: CORTLANDT 4687 New York, N. Y.

je edino slovensko podjetje v New Yorku, ki ima vplačan prečpisani kapital za izvrševanje poslovske državnne banke, ter se v soglasju s postavo samore imenovati banka.

Promet v letu 1925 je znašal \$3,992,673.47, v besedah: — trimilijona - devetsto - devetsto - šeststo - sedemsto - štiri - sto - dolarjev in 47 centov.

Posebni podatki.

Priloga za izplačilo ameriškega dolarja v jugoslovanski italijanski kater sledi za \$25. ali manjši znesek 75 centov; od \$25. naprej do \$300. po 3 cente od vsakega dolara. Za večje svote po sklenjenem dogovoru.

